

Наукометричні бази даних

Для оцінювання результативності наукової діяльності важливе місце відводиться наукометрії – напряму досліджень, що вивчає когнітивні комунікації в науці за частотою цитувань наукових робіт та їхніх авторів. Завданням наукометричних баз даних є дослідження публікаційної активності та цитованості авторів наукових праць.

Наукометрична база даних – це бібліографічна і реферативна база даних з інструментами для відстеження цитованості статей, опублікованих у наукових виданнях. Авторитетні та повні бази даних – **Scopus**, англійського наукового видавництва Elsevier, та **Web of Science (WoS)**, база даних Філадельфійського інституту наукової інформації компанії Thomson Reuters.

SCOPUS – це реферативна база даних і наукометрична платформа, що була створена в 2004 р. видавничою корпорацією Elsevier. Станом на липень 2012 р. Scopus містить понад 49,3 млн. реферативних записів. У базі даних вже проіндексовано 19 тис. назв наукових журналів 5 тис. видавництв, 340 книжкових серій та 4,9 млн. праць конференцій. Видання індексуються у Scopus з різним хронологічним охопленням, найповажніші наукові часописи представлені архівами, починаючи з першого випуску першого тому. Наукометричний апарат Scopus забезпечує облік публікацій науковців і установ, у яких вони працюють, та статистику їх цитованості. Scopus надає гіперпосилання на повні тексти матеріалів.

[Інструкція Scopus українською](#)

<http://www.xn--80abaqzevto0rc.xn--j1amh/2010/03/scopus.html>

WEB OF SCIENCE <http://ip-science.thomsonreuters.com/mjl/> (**WoS**) – це реферативна наукометрична база даних наукових публікацій проекту WEB OF KNOWLEDGE компанії Thomson Reuters. Користувач має доступ до більш ніж 11 тис. журналів та до більш ніж 110 тис. матеріалів конференцій. При цьому глибина архіву сягає 1900 року. WoS дозволяє організувати пошук за ключовими словами, по окремому автору і по організації (університету), підключаючи при цьому потужний апарат аналізу знайдених результатів. Результат пошуку як по автору, так і по організації дозволяє оцінити загальну кількість публікацій, кількість цитувань, h-індекс та інші показники.

Thomson Reuters виступила ініціатором введення в обіг поняття імпакт-фактор, який був створений у 1960 р. як спосіб виміряти цінність журналу шляхом вирахування середнього числа цитувань за певний проміжок часу (два роки). Якщо імпакт-фактор становить 1,5 в 2012 р., то це означає, що в середньому статті, опубліковані в часописі протягом, скажімо, 2010 і 2011 р., були 1,5 рази процитовані в статтях 2012 р., виданих журналами з переліку індексованих.

Scopus пропонує дещо простішу систему – прямого підрахунку індексу цитування тої чи іншої публікації. Наукові ресурси, опубліковані після 1996 р., індексуються у базі даних Scopus разом зі списками пристатейної бібліографії. Цитованість у базі даних підраховується шляхом автоматизованого аналізу змісту цих списків. Таким чином, у Scopus підраховується кількість посилань на всі проіндексовані ресурси, але лише в ресурсах, опублікованих після 1996 р.

Index Copernicus<http://www.indexcopernicus.com/> (база наукових публікацій) – це міжнародна наукометрична онлайн база, створена в 1999 році в Польщі. Містить внесену користувачем інформацію, в тому числі профіль вченого (науковця), а також перелік наукових установ, друковані видання (журнали) та інші проекти. IC був розроблений, щоб проаналізувати кожен аспект професійної діяльності вчених, виробляти індивідуальні щорічні звіти про діяльність та аналіз публікаційної активності. Сайт **Index Copernicus** включає:

- анотації розміщених наукових публікацій;
- індексування журналів (наукових публікацій);
- ранжування журналів, реферування журналів, а також є

платформою для наукового співробітництва та виконання спільних наукових проєктів.

Google Академія (Google Scholar) – це вільно доступна пошукова система, яка забезпечує повнотекстовий пошук наукових публікацій всіх форматів і дисциплін.

Використовуючи єдину форму запиту, можна виконувати пошук в різних дисциплінах і за різними джерелами.

Але варто пам'ятати, що наукометричні показники на всіх цих ресурсах будуть різні. У **РИНЦ** представлені, в основному, журнали пострадянського простору; **Google Академія (Google Scholar)** індексує видання усього світу, але не всі видання і не завжди своєчасно потрапляють до списків Google Академії, а в Scopus дуже маленька представленість вітчизняних видань.

Слід відмітити, що індекс Гірша по Scopus є найбільш престижним і тільки цей показник є значущим для світового наукового співтовариства.

Основні наукометричні показники

Індекс цитування – прийнятий у науковому світі показник «значущості» праць вченого і являє собою число посилань на публікації вченого у реферованих наукових періодичних виданнях. SCI є одним з найпоширеніших наукометричних показників. Наявність у науково-освітніх організаціях вчених, які мають високий індекс цитування, говорить про високу ефективність та результативності діяльності вузу в цілому.

Індекс Гірша (h-index) – показник, запропонований в 2005 р. американськими фізиком Хорхе Гіршем з університету Сан-Дієго, Каліфорнія. Критерій заснований на кількості публікацій вченого та кількості цитувань цих публікацій, і розраховується за спеціальною формулою.

Імпакт-фактор (ІФ або IF) – формальний чисельний показник інформаційної значимості наукового журналу. Показник розраховується як кількість посилань у конкретному році на опубліковані в журналі статті за попередні 2-3 роки. Вважається, що чим вище значення імпаکت-фактору, тим вищі наукова цінність та авторитетність журналу.

Корисні посилання:

1. Scopus <http://www.scopus.com/>
2. WEB OF SCIENCE <http://thomsonreuters.com>
3. Наукова періодика України http://www.irbis-nbuv.gov.ua/cgi-bin/irbis_nbuv/cgiirbis_64.exe?C21COM=F&I21DBN=UJRN&P21DBN=UJRN&S21CNR=20&Z21ID=
4. Краткое пособие по поиску информации в Web of Science http://library.kubg.edu.ua/images/stories/Departaments/biblio/PDF/wok5_wos_qrc_ru.pdf
5. Для чего нам нужны международные наукометрические базы данных http://web-in-learning.blogspot.ru/2012/11/blog-post_24.html